

Nieuw op de website: *De Apostolische Geloofsbelijdenis* (1935) en *De kern van de zaak* (1950)

Opnieuw zijn er twee belangrijke teksten van Miskotte gedigitaliseerd. Ze zijn beide ‘dogmatisch’ van karakter, maar zeer verschillend, zowel tekstueel als wat betreft ontstaansgeschiedenis en opzet. De eerste is formeel gesproken een tekst van Karl Barth, namelijk de lezingen die Barth in februari en maart 1935 op uitnodiging in Utrecht hield over ***De Apostolische Geloofsbelijdenis***. Miskotte vertaalde (of bewerkte) die teksten in het Nederlands, leidde ze in en becommentarieerde ze d.m.v. uitvoerige “Aantekeningen” (even lang als de hoofdtekst van Barth). De vertaling, de aantekeningen en inleidende teksten van Miskotte verschenen in boekvorm in de zomer van 1935 bij uitgeverij Callenbach. Miskotte verhaalt uitvoerig in zijn “Rekenschap” hoe Barth – na zijn ontslag van de universiteit van Bonn op instigatie van het nazi-regime – een uitnodiging kreeg om colleges in Utrecht te komen geven, in een poging om Barth een vacante leerstoel aan de Utrechtse theologische faculteit aan te bieden. De 16 lezingen over het Credo zouden een welkome introductie zijn van Barths theologie voor een breed Nederlands publiek. Die benoeming kwam er niet, maar de urgentie van de (kerk)politieke ontwikkelingen in nazi-Duitsland dwong Miskotte ertoe om snel werk te maken van de vertaling en annotatie, om die na goedkeuring door Barth in Nederland te publiceren. Zo kwam het Nederlandse boek er binnen enkele maanden als eerste. De Duitse tekst van de lezingen verscheen pas in het najaar van 1935.

Mooi in dit geschrift is o.a. de dialogische opzet, die in de vormgeving van de digitale weergave van de tekst (voetnoten i.p.v. eindnoten bijvoorbeeld) nu nog beter tot zijn recht komt dan in de boekuitgave. Voor deze uitgave is de annotatie waar nodig aangevuld. Miskotte gaat vol respect in gesprek met Barths teksten, zet die in de bredere context van Barths theologische geschriften, vertaalt de Duitse context naar de Nederlandse en is ook kritisch als hij redeneringen te haastig vindt of het er niet mee eens is. Zo biedt deze tekst een mooie leeservaring en een aardig inzicht in het dialogische *lernen* van twee zeer verwante, maar toch ook verschillend getalenteerde systematische theologen. Als bijlage is de vertaling toegevoegd van de beantwoording van schriftelijke vragen aan Barth, waarvoor hij begin april 1935 nog een keer naar Utrecht terugkwam. Deze tekst stond niet in de Nederlandse uitgave, wel in de Duitse. Deze digitale uitgave is de eerste ‘heruitgave’ van *De Apostolische Geloofsbelijdenis* sinds 1935.

De tweede tekst gaat ook over het kerkelijke belijden, maar is totaal anders wat betreft opzet en context. Miskotte was als kerkelijk hoogleraar betrokken bij de totstandkoming van een door een hervormde synodecommissie gemaakte tekst *Fundamenten en Perspectieven van Belijden*, in de jaren na de oorlog. Hij becommentarieerde de 19 hoofdstukken van deze tekst voor zijn tijdschrift *In de Waagschaal*, in 22 bijdragen in 1948 en 1949. Die werkte hij in 1950 om voor ***De kern van de zaak*** tot een meer coherente tekst over een in zijn ogen belangrijke poging tot vernieuwing van het kerkelijke belijden. Dat hij zelf had meegewerkt aan de formuleringen van deze tekst verhinderde hem niet om af en toe ook kritisch te zijn, zeker wanneer de uiteindelijke tekst een compromiskarakter vertoonde. Over sommige kwesties, zoals die van ‘kerk en staat’, waren de meningen in de synodale commissie zelfs sterk verdeeld en daarover zwijgt Miskotte niet. Deze digitale uitgave van *De kern van de zaak* maakt de verschillen inzichtelijk met de publicatie in *In de Waagschaal* en is voor het eerst geannoteerd. Miskotte was trots op dit boekje en sprak in een brief uit 1964 t.g.v. zijn eredoctoraat in Glasgow erover als ‘*eine kurzgefaszte Dogmatik*’. De tekst verscheen samen met *De blijde wetenschap* (1947, over de Heidelbergse Catechismus) in 1989 in deel 11 van het *Verzameld Werk*. (vwdm)